

Kā klājas dabiskajām pļavām Latvijā

Solvita Rūsiņa

Latvijas Universitāte,
Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte
projekta partneris

Latvijas vides
aizsardzības fonda
administrācija

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262 Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana.

- **Kas ir dabisks zālājs, dabiska pļava?**
- **Dabiskie zālāji Latvijā – stāvoklis**
- **Dabisko zālāju sarukuma iemesli**
- **Sadrumstalotības risks**

- **Kas ir dabisks zālājs, dabiska pļava?**
- **Dabiskie zālāji Latvijā – stāvoklis**
- **Dabisko zālāju sarukuma iemesli**
- **Sadrumstalotības risks**

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262
Zālāju atjaunošana un to dažādas
izmantošanas veicināšana

Dabisks

Sēts, kultivēts

Dabisks

Sēts, kultivēts

Intensīva cilvēka ietekme – mēslošana, stiebrzāļu sēšana, bieža pļaušana

Vienkāršota, nepastāvīga, vienmuļa ekosistēma

Dabisks

Ekstensīva cilvēka ietekme –
mērena ganīšana, pļaušana

**Bagātīga, ilglaicīga,
daudzveidīga ekosistēma**

Sēts, kultivēts

Intensīva cilvēka ietekme – mēslošana,
stiebrzāļu sēšana, bieža pļaušana

**Vienkāršota, nepastāvīga,
vienmuļa ekosistēma**

kamenes

zirnekļi

siseņi

tauriņi

vaboles

mazais svilpis

grieze

plavas čipste

dzeltenā cielava

raudene

plavas dzelzene

gaiļbiksīte

vidējā ceļteka

spradzene

dzirkstelīte

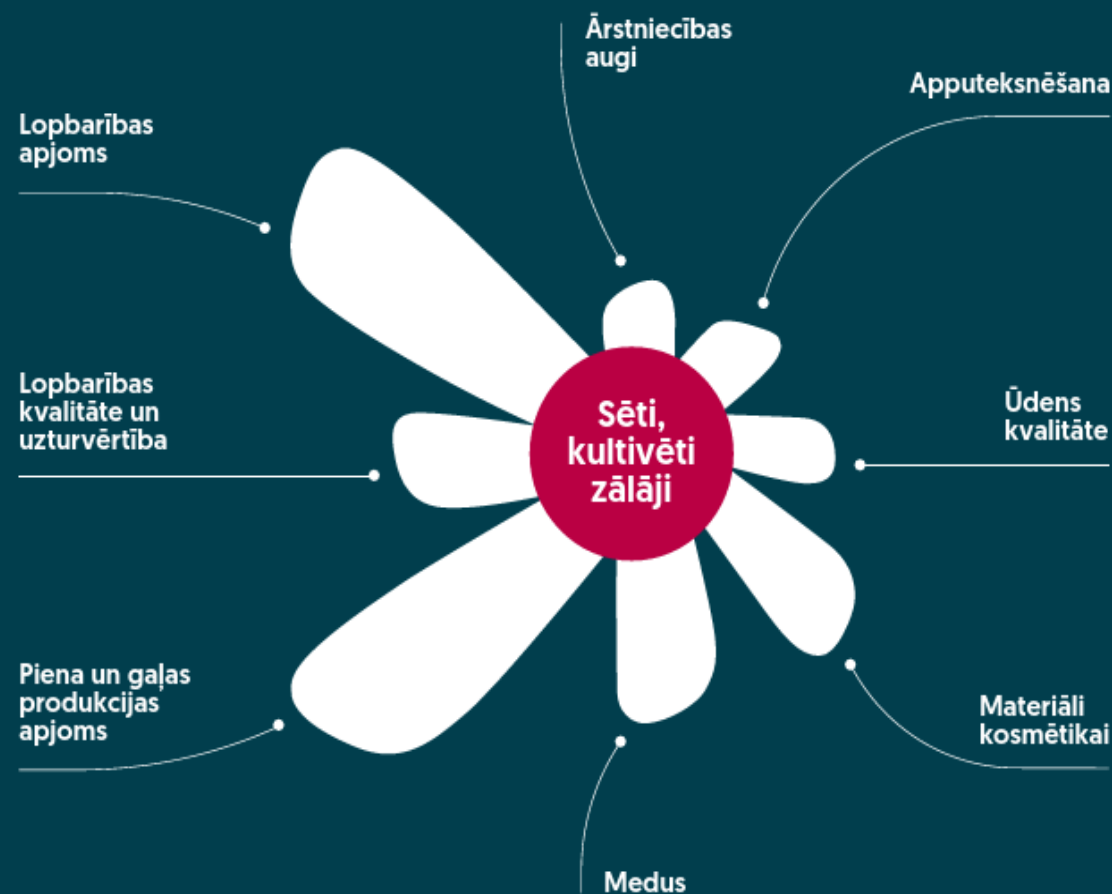
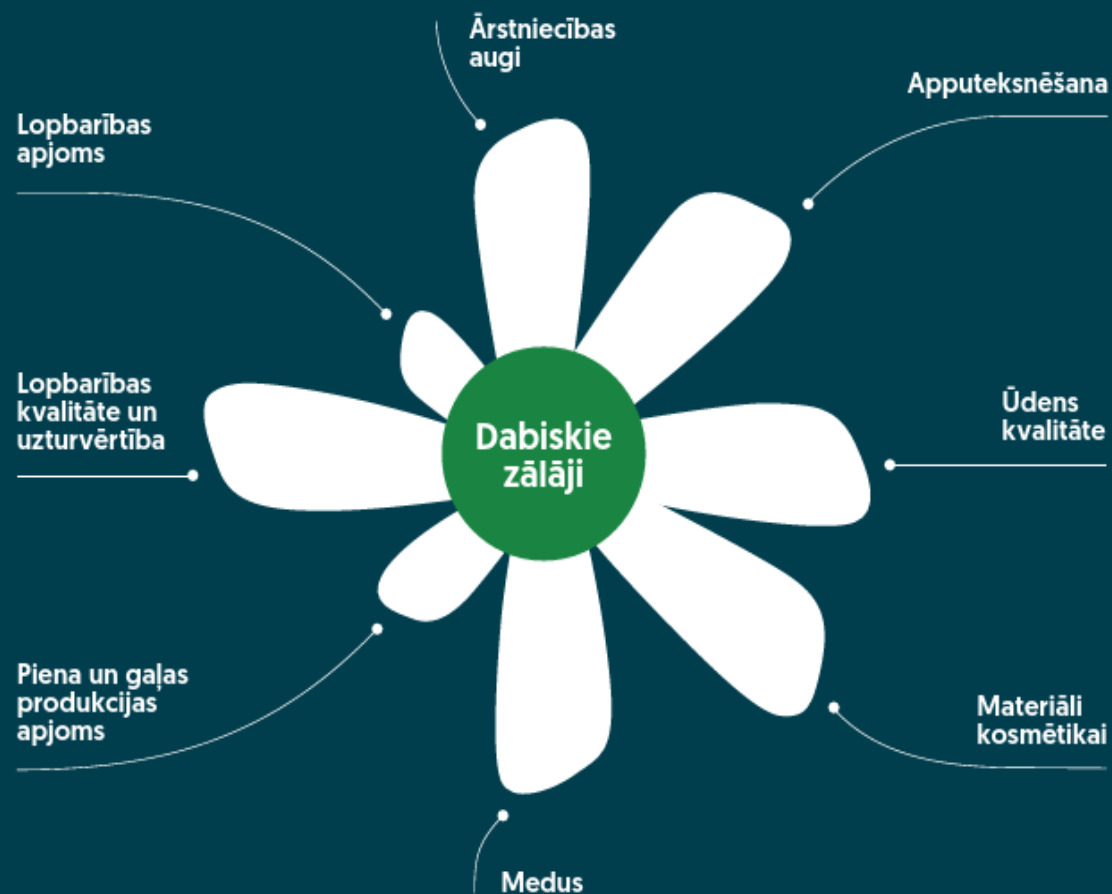

© Dabas aizsardzības pārvalde, Daigas Segliņas zīmējums

grasslife

Dabisks zālājs nodrošina ar plašāku ekosistēmu pakalpojumu klāstu

- Kas ir dabisks zālājs, dabiska pļava?
- **Dabiskie zālāji Latvijā – stāvoklis**
- Dabisko zālāju sarukuma iemesli
- Sadrumstalotības risks

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262
Zālāju atjaunošana un to dažādas
izmantošanas veicināšana

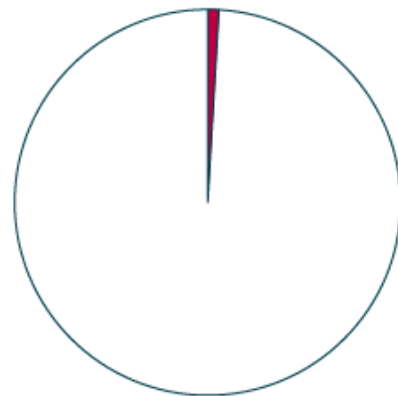
Kur sastopami, cik daudz?

30%

Pirms 100 gadiem

0,7 %

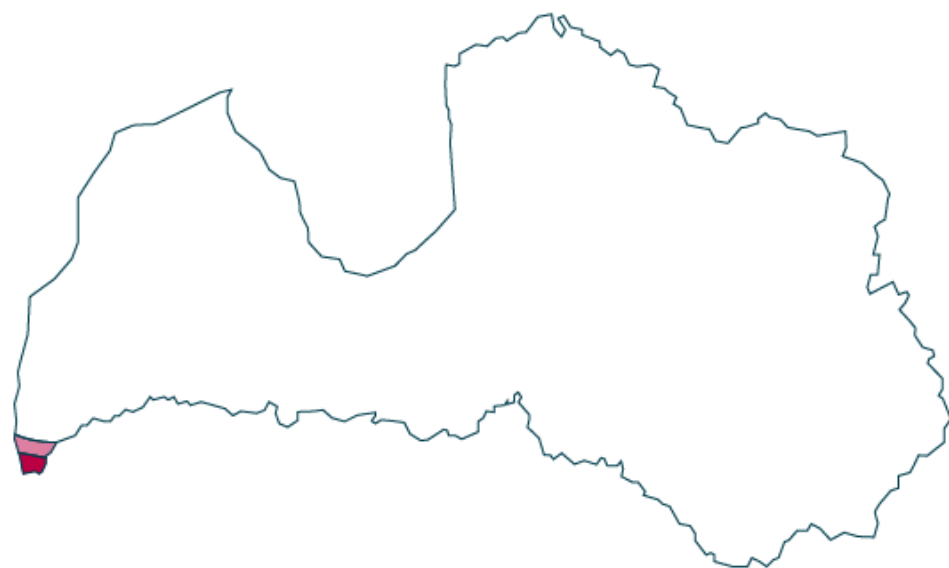
Tagad

47 000 ha ES nozīmes biotopu + ap 20 000 ilggadīgo zālāju, kas ir nozīmīgas putnu dzīvotnes

Pazaudējot šos 0,7% ar dabiskajiem zālājiem, biodaudzveidības nozīmē mēs pazaudēsīm vairāk nekā tad, ja izzustu pilnīgi visi citi Latvijas zālāji kopā

- Kas ir dabisks zālājs, dabiska pļava?
- Dabiskie zālāji Latvijā – stāvoklis
- **Dabisko zālāju sarukuma iemesli**
- Sadrumstalotības risks

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262
Zālāju atjaunošana un to dažādas
izmantošanas veicināšana

Dabisko zālāju platība arvien samazinās!

Pamešana

50 % no dabiskajiem
zālājiem pašlaik aizaug ar
krūmiem un sekundāru
mežu (35 000 ha)

Apmežošana, apbūve, dīķu rakšana u.c.

Nepiemērota apsaimniekošana – smalcināšana, augsta pļaušana, pārganīšana u.c.

Tikai 15 % no BDUZ
apsaimniekotajiem zālājiem bija
ar labu kvalitāti (2007-2013)

Kas rada slikto stāvokli?

**Intensīva apsaimniekošana –
uzaršana, meliorācija, iekultivēšana**

1390 ha jeb 2,6 % dabisko zālāju uzarti,
pārsēti (pieteikti ar citu kultūrkodu LAD)
pēdējo 4 gadu laikā

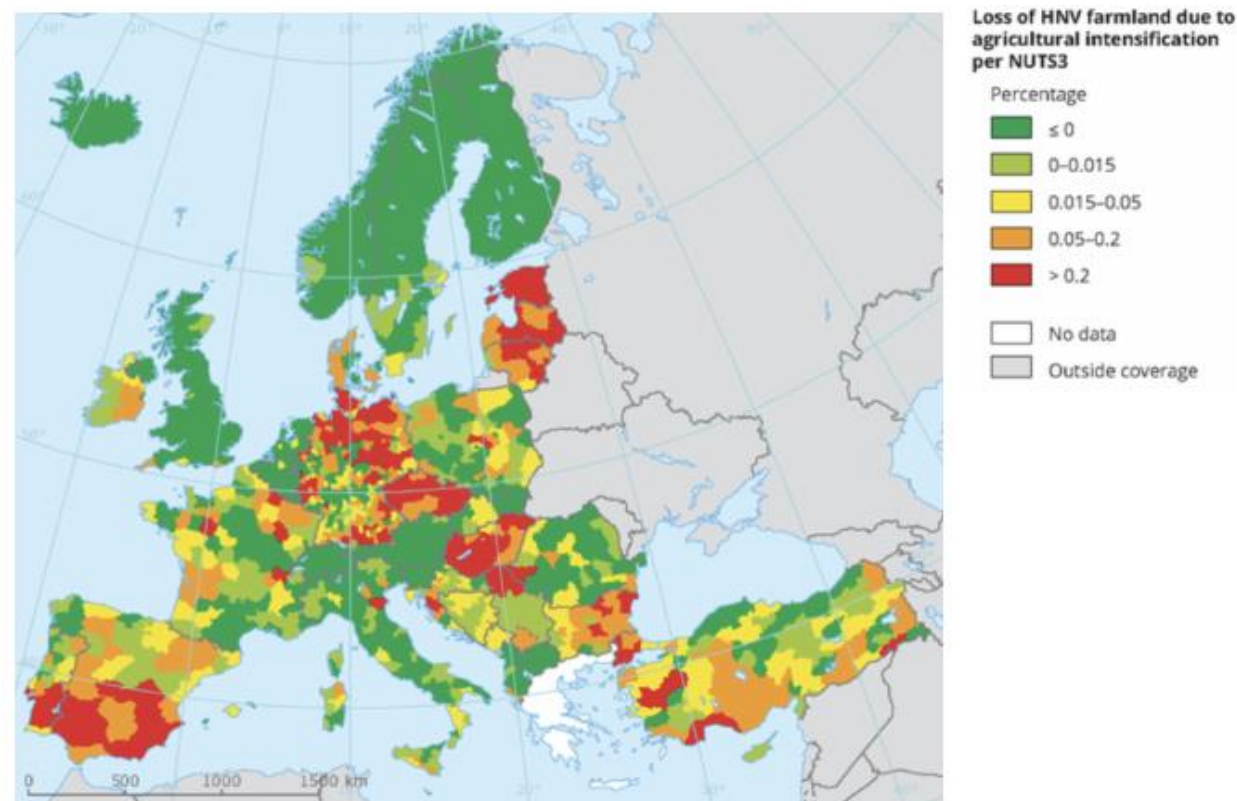
Kas rada slikto stāvokli?

**Intensīva apsaimniekošana –
uzaršana, meliorācija, iekultivēšana**

1390 ha jeb 2,6 % dabisko zālāju uzarti,
pārsēti (pieteikti ar citu kultūrkodu LAD)
pēdējo 4 gadu laikā

**Augstas dabas vērtības zemju sarukuma risks
lauksaimniecības intensifikācijas ietekmē**

- Kas ir dabisks zālājs, dabiska pļava?
- Dabiskie zālāji Latvijā – stāvoklis
- Dabisko zālāju sarukuma iemesli
- **Sadrumstalotības risks**

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262
Zālāju atjaunošana un to dažādas
izmantošanas veicināšana

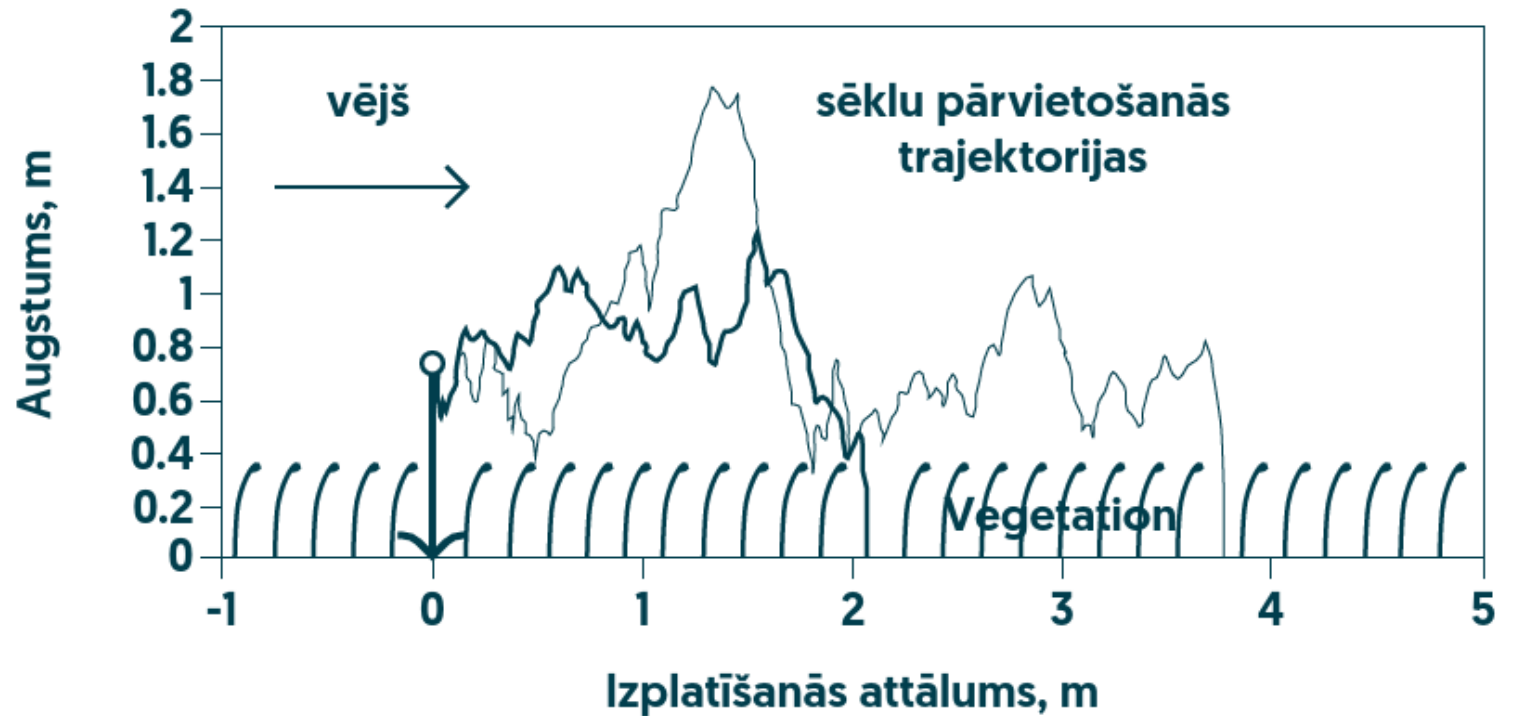
Sekas - sadrumstalotība (fragmentācija)

Dabisko zālāju
sugas ļoti lēni
izplatās

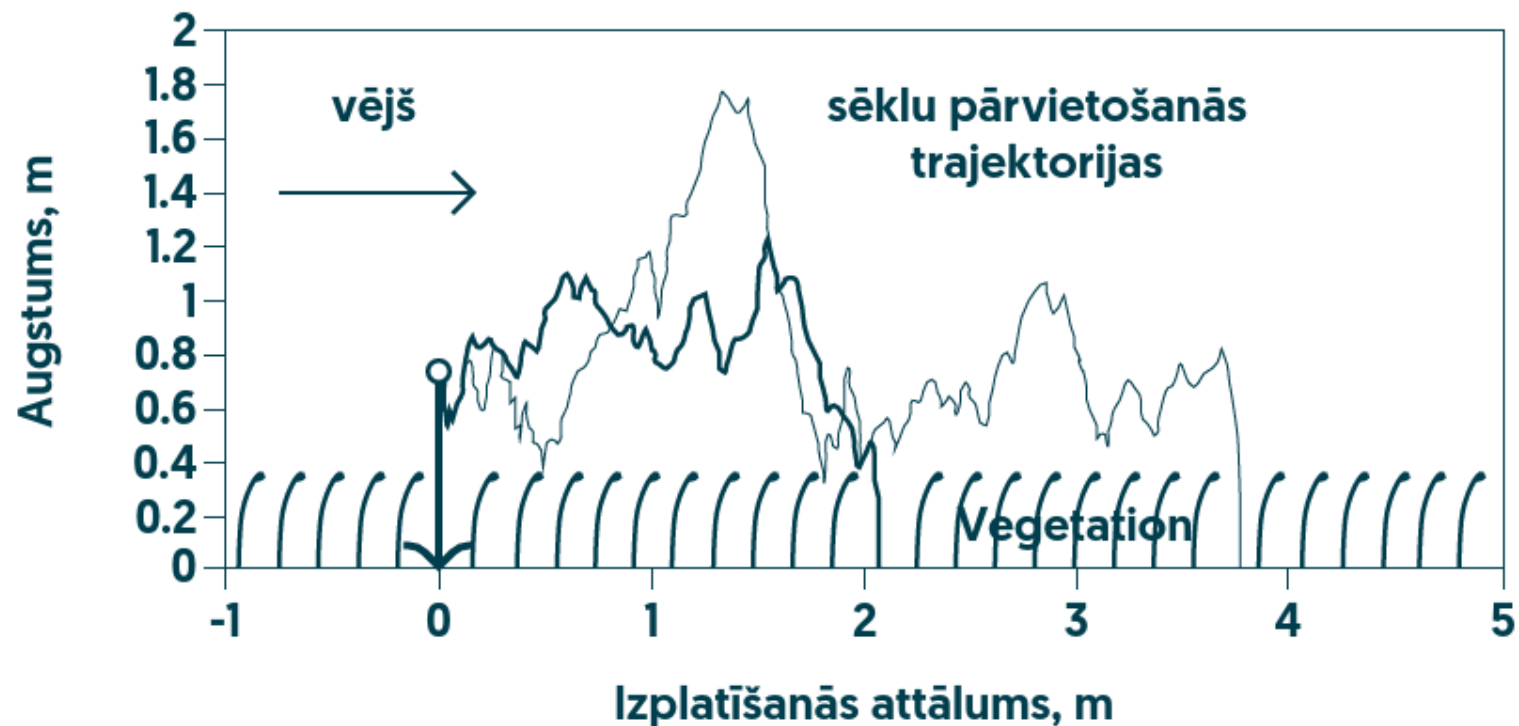
Cik sadrumstalots ir bīstami dabisko zālāju nākotnei?

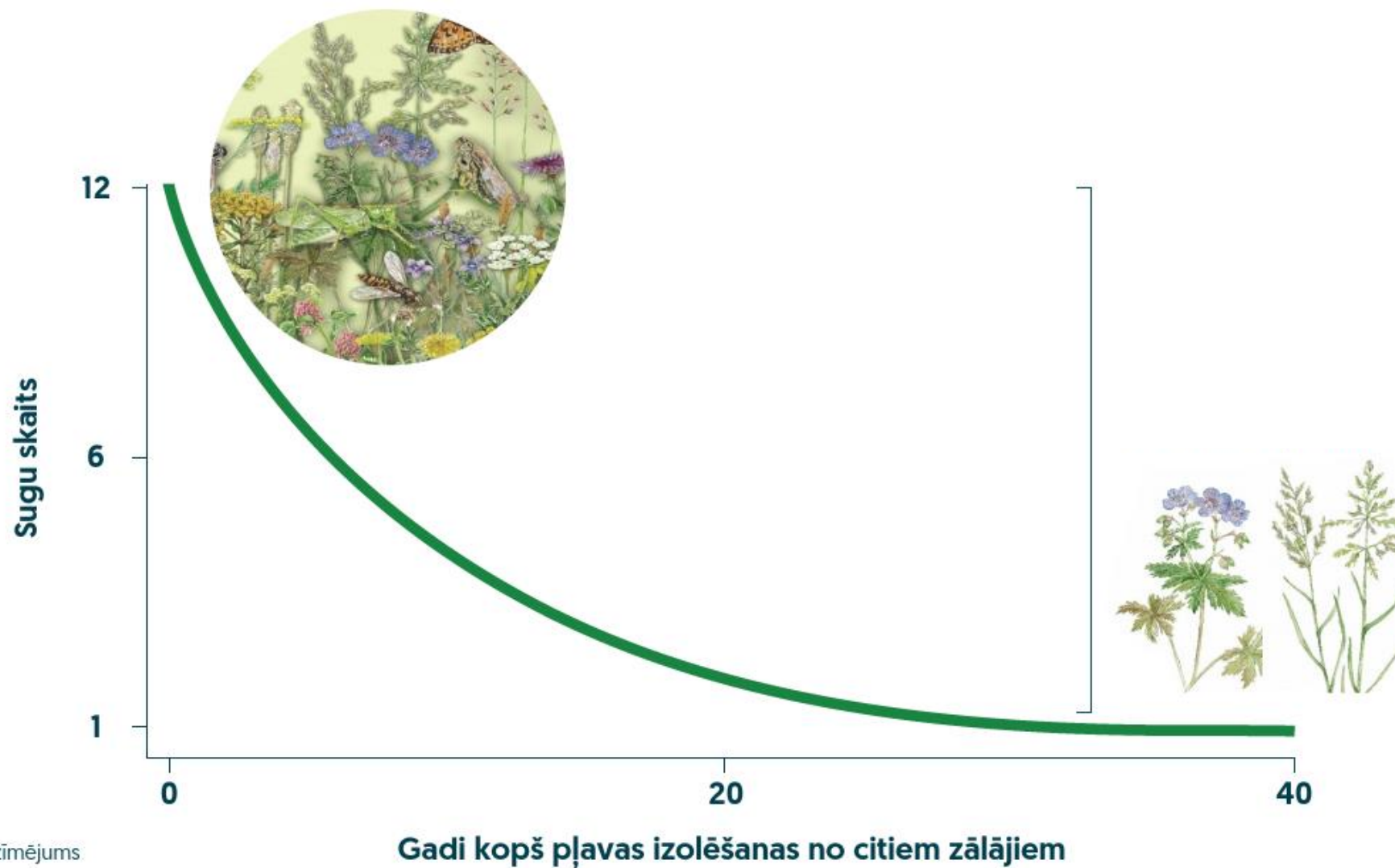
Cik sadrumstalots ir bīstami dabisko zālāju nākotnei?

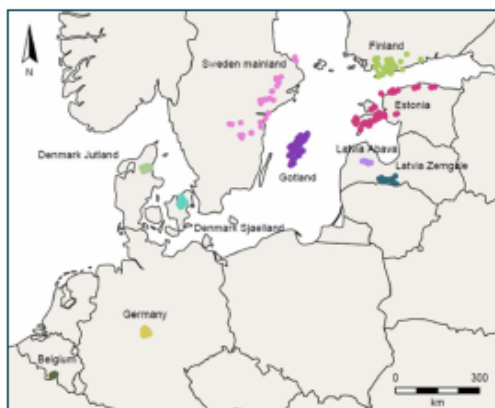

**Vairāku pētījumu secinājums –
vairāk par 100 m ir bīstami**

Kādēļ bīstami?

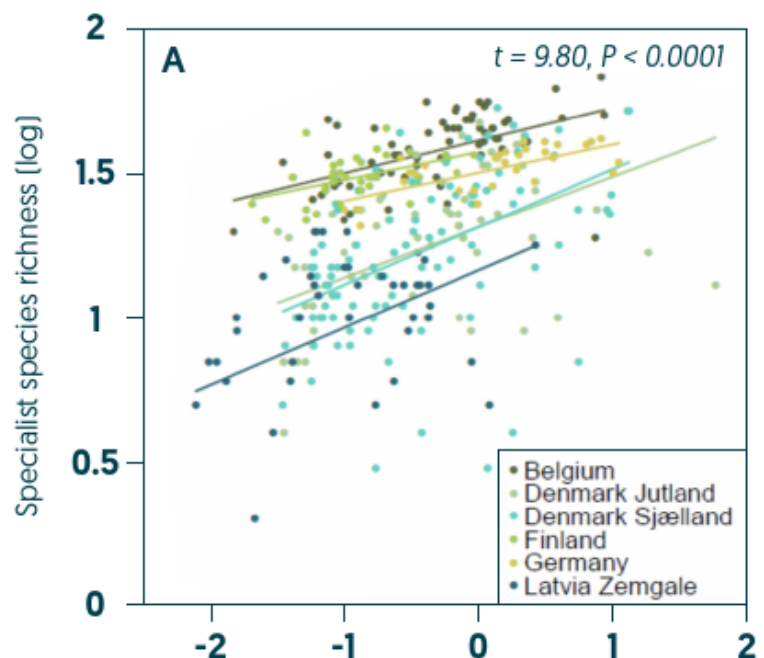

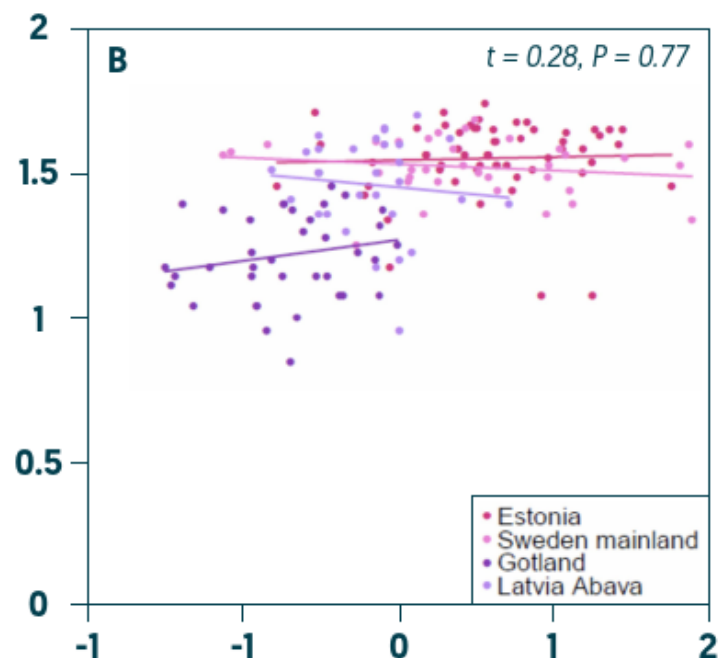
Zemgalē izmiršanas parāds jau samaksāts, Abavas ielejā – vēl nē..

Kasari et al. (submitted)

Izmiršanas parāds samaksāts
Pat lielā zālājā sugu vairs nav daudz

Izmiršanas parāds vēl NAV samaksāts
Pavisam mazā zālājā sugu vēl ļoti daudz

Cik daudz dabisko zālāju vajag, lai tie nodrošinātu sabiedrību ar ekosistēmu pakalpojumiem?

- Nepieciešami 10-30 % no platības laikā, kad bija maksimāla izplatība (ja mazāk, tad notiek sugu izmiršana)
- 20. gs. sākumā 30 % no Latvijas aizņēma dabiskie zālāji
- 130 000 ha ir vispieticīgāks vērtējums – 10 % no platības, kas sastopama 20. gs. vidū (pašlaik ir 47 000 ha dabisko zālāju, no kuriem 50 % apsaimnieko)

Paldies!

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262
Zālāju atjaunošana un to dažādas
izmantošanas veicināšana